

**Комарніцька Оксана Миколаївна,**  
*аспірант, викладач кафедри фінансів, економіки  
та економічної кібернетики,  
Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний  
соціально-економічний коледж,  
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

## **ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ТА ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Важливою теоретичною і практичною проблемою сучасного бухгалтерського обліку є забезпечення достовірності показників обліку і фінансової звітності. Одним із засобів такого забезпечення виступає інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку.

Інвентаризація сьогодні є не просто необхідним, але безальтернативним важелем в руках керівництва підприємства щодо управління матеріальними ресурсами. «... якою б важкою і невдячною була б робота з виявлення реальної вартості активів і зобов'язань підприємства на кінець року, можна з впевненістю стверджувати лише одне: без її здійснення припиняють працювати всі інші бухгалтерські методи й хитрощі...» [1, с. 2].

Проте, останнім часом на інвентаризацію дивляться як на щось зайве, непотрібне. Її проводять формально, переносячи дані з бухгалтерського обліку до акту інвентаризації, що є даремним витрачанням коштів і часу. Однією з причин відношення до інвентаризації як набридлої формальності є відсталість від вимог практики розробок методики проведення інвентаризації, застарілість чинних положень та інструкцій про проведення інвентаризацій. Так, за умови автоматизації процесу управління складськими операціями чи при багатозмінному режимі діяльності підприємства, практично неможливо здійснювати інвентаризацію матеріальних цінностей на певну дату із закриттям складу та припиненням будь-яких операцій.

У зв'язку з цим хотілося б акцентувати увагу на такому методі інвентаризації як неперервна/перманентна інвентаризація [2], суть якої полягає в тому, що її проводять на підприємстві протягом усього року. Головною її умовою є визначення повної номенклатури товарно-матеріальних цінностей так, щоб протягом року всі цінності були проінвентаризовані. В сучасних умовах за автоматизації ведення бухгалтерського обліку ця умова не є обтяжливою. Цей метод дає можливість не тільки здійснювати систематичний контроль за наявністю, зберіганням і використанням запасів на складах, але й допомагає оперативно виявити недоліки і помилки в аналітичному обліку.

В зарубіжних країнах (зокрема США) інвентаризація в більшості випадків проводиться так званим «циклічним методом» [3] – суть якого в тому, що зняття залишків відбувається так, щоб перевірка конкретного виду запасів

проводилась у момент його найменшої наявності на складі, але відбулась не рідше одного разу на рік. В такому випадку часто залишки, що існують в аналітичному обліку, є фактично відсутніми в зв'язку з їх природнім убутком, чи є бракованими, чи втратили свою первісну вартість і стали непридатними для цільового використання (а отже їх слід переоцінити чи списати).

Ще однією проблемою тепер уже практики інвентаризації є використання ручної праці в процесі її проведення. Виконання великого обсягу робіт при знятті фактичних залишків є досить трудомісткою ділянкою, тому актуальною залишається проблема комп'ютеризації і не тільки обліку, але й логістики і управління на підприємстві. Впровадження маркування штрих-кодами і використання електронних зчитувачів (сканерів) дозволяє значно спростити процес інвентаризації. Таким чином можна вирішити відразу кілька проблемних питань практики інвентаризації – дотримання об'єктивності, підвищення точності результатів, зменшення термінів проведення та зниження обсягу трудових затрат.

Аналізуючи систему господарського контролю, що тривалий час існувала в нашій країні, необхідно відзначити, що держава завжди мала потужні органи господарського контролю, яким, згідно з чинним на той час законодавством, було надано широкі повноваження для проведення ревізій і перевірок. Радикальні зміни в системі господарського управління на етапі переходу до ринкової економіки зумовили появу нової інфраструктури – аудиту.

Сутність інвентаризації під час аудиту має свої особливості. Інвентаризація під час аудиту повинна проводитися з метою підтвердження показників фінансової звітності, в першу чергу, активів підприємства. Тому можна зробити висновок, що інвентаризація в аудиті – це один із методів перевірки фактичної наявності майна та зобов'язань підприємства, правильності та достовірності його оцінки, який необхідний для підтвердження показників фінансової звітності на дату її складання. У зв'язку з цим, не можна погодитися, що інвентаризація під час аудиту забезпечує збереження цінностей і раціональне їх використання у господарській діяльності підприємства, оскільки до обов'язків аудитора входить лише підтвердження достовірності показників фінансової звітності.

Вважаємо, що інвентаризація може допомогти аудитору правильно оцінити надійність системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, дозволить розумним чином знизити кількість об'єктів обліку для вивчення, але не враховується основне призначення інвентаризації під час аудиту: можливості ефективного підтвердження достовірності сум, відображених у фінансовій звітності.

Інвентаризацію, безумовно, може провести і аудиторська фірма, але при цьому необхідно чітко розмежувати такі поняття, як «інвентаризація під час аудиту» та «інвентаризація як послуга аудиторської фірми», оскільки ці два поняття передбачають різний ступінь участі аудитора при здійсненні інвентаризації. Якщо інвентаризація є послугою аудиторської фірми, то методика її здійснення буде аналогічною методиці інвентаризації та в ході ревізії. При здійсненні інвентаризації, як послуги, аудиторська фірма повинна

самостійно відпрацювати порядок проведення інвентаризації, отримати консультації та рекомендації у технологів-фахівців, щоб не зашкодити підприємству проведенням інвентаризації та узгодити його із замовником.

Отже, мета інвентаризації в сучасних умовах господарювання – виявлення наявності та оцінка стану об'єкта, що перевіряється, виявлення відхилень від тих нормативних, планових, облікових та інших характеристик. Сьогодні актуальним питанням є не тільки удосконалення методики інвентаризації, але й впровадження в її практику засобів управлінського обліку і логістики, застосування комп'ютеризації обліку і складського господарства, впровадження автоматизованих систем управління із застосуванням інформаційних технологій.

#### **Список використаних джерел**

1. Литнев О. Н. Финансовая отчетность: измерение или анализ? / О. Н. Литнев // CONSULTING.RU. № 195.
2. Гуйда Леонід. Коли і для чого проводиться інвентаризація // [www.dtki.com.ua/debet/ukr/2000/47.html](http://www.dtki.com.ua/debet/ukr/2000/47.html).
3. Лучко М. Р., Бенюк І. Д. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник. К.: Знання, 2006. 311с.
4. Плиса В.Й. Бухгалтерський облік: навчальний посібник для студентів ЗВО. К. : Каравела, 2019. 560 с.

УДК 657

**Кругла Марина Миколаївна,**  
к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,  
ДВНЗ «Київський національний економічний  
університет імені Вадима Гетьмана»,  
м. Київ, Україна

### **НЕФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ**

Нищівне використання природних ресурсів, поглиблення екологічних проблем, географічні та демографічні перекося в розвитку територій, рівні життя визначили необхідність розробки планетарної стратегії збалансованого розвитку країн і регіонів, побудованого на здатності екосистем відновлюватися і підтримувати життєдіяльність теперішніх та майбутніх поколінь – концепції сталого розвитку [1].

Питання зміни суспільних відносин і формування суспільства, яке не руйнуватиме середовища свого існування, безпосередньо стосується діяльності господарюючих суб'єктів та сприйняття ними соціально відповідальної місії перед суспільством. Зазначене свідчить про нові виклики і потреби, які постають перед інформаційною системою управління й звітності підприємства.